

ANALIZA STRUKTURE I RASPOREDA UKUPNOG PRIHODA

Struktura ukupnog prihoda pokazuje po osnovu čega je ostvaren prihod i koliko je ostvareno prihoda, odnosno pokazuje udeo (procentualno učešće) svih vrsta prihoda u ukupnom prihodu. Sa druge strane, struktura rasporeda ukupnog prihoda pokazuje opterećenje ukupnog prihoda pojedinim vrstama rashoda i udeo ostvarenog finansijskog rezultata [bruto dobitka (gubitka) ili dobitka (gubitka) pre oporezivanja i neto dobitka (gubitka)] u ukupnom prihodu.

STRUKTURA UKUPNOG PRIHODA						
Redni broj	Pozicija	Iznosi u 000 dinara po godinama		Struktura po godinama (%)		Indeks (%)
		Tekuća	Prethodna	Tekuća	Prethodna	
1	Poslovni prihodi	9.579.452	8.716.887	96,70%	96,09%	109,90
2	Finansijski prihodi	257.341	305.183	2,60%	3,36%	84,32
3	Prihodi od usklađivanja vrednosti	1.794	5.456	0,02%	0,06%	32,88
4	Ostali prihodi	67.558	43.738	0,68%	0,48%	154,46
5	Ukupan prihod (1 do 4)	9.906.145	9.071.264	100,00%	100,00%	109,20
6	Poslovni rashodi	7.500.359	7.021.245	75,71%	77,40%	106,82
7	Finansijski rashodi	133.321	208.313	1,35%	2,30%	64,00
8	Rashodi od usklađivanja vrednosti	18.649	40.331	0,19%	0,44%	46,24
9	Ostali rashodi	419.423	166.849	4,23%	1,84%	251,38
10	Ukupni rashodi (6 do 9)	8.071.752	7.436.738	81,48%	81,98%	108,54
11	Dobitak iz redovnog poslovanja pre oporezivanja (5 - 10)	1.834.393	1.634.526	18,52%	18,02%	112,23
12	Gubitak iz redovnog poslovanja pre oporezivanja (10 - 5)					
13	Neto dobitak poslovanja koje se obustavlja	44.542	-	0,45%	-	-
14	Neto gubitak poslovanja koje se obustavlja					
15	Bruto dobitak ili dobitak pre oporezivanja (11-12+13-14)	1.878.935	1.634.526	18,97%	18,02%	114,95
16	Bruto gubitak ili gubitak pre oporezivanja (12-11+14-13)					
17	Porez na dobitak	312.189	297.585	3,15 %	3,28%	104,91
18	Neto dobitak (15-17)	1.566.746	1.336.941	15,82%	14,74%	117,19
19	Neto gubitak (17-15)					

Porez na dobitak u tekućoj godini: $399.931 - 87.742 = 312.189$

Porez na dobitak u prethodnoj godini: $346.429 - 48.844 = 297.585$

STRUKTURA UKUPNOG PRIHODA

Poslovni prihodi su dominantna (glavna) komponenta ukupnog prihoda svakog proizvodnog preduzeća s obzirom na to da predstavljaju unovčavanje učinaka iz osnovne delatnosti preduzeća na tržištu. Kod preduzeća udeo poslovnih prihoda u ukupnom prihodu treba da bude preko 90%. Posmatrano preduzeće ima udeo poslovnih prihoda u ukupnom prihodu u obe godine veći od 90%. Udeo poslovnih prihoda u ukupnom prihodu iznosi 96,70% u tekućoj godini, a 96,09% u prethodnoj godini, što dinamički posmatrano ukazuje na povećanje udela poslovnih prihoda u ukupnim prihodima iz prethodne godine u tekuću godinu. Takođe, ako posmatramo poslovne prihode u apsolutnom iznosu zapaža se rast poslovnih prihoda u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu za 9,90% (indeks 109,90). Zapaženo kretanje poslovnih prihoda možemo pripisati stalnom rastu i razvoju preduzeća.

Finansijski prihodi rezultat su kratkoročnog pozajmljivanja likvidnih (novčanih) sredstava (kratkoročnih finansijskih plasmana) ili investiranja u druga preduzeća i banke (dugoročnih finansijskih plasmana). S obzirom da proizvodno preduzeće nije osnovano radi prikupljanja i plasmana novca i kapitala, što je delatnost banaka, udeo finansijskih prihoda u ukupnom prihodu ne bi trebao da bude značajan (relativno visok). Kod preduzeća udeo finansijskih prihoda u ukupnom prihodu treba da bude manji od 10%. Međutim, što je preduzeće finansijski snažnije, utoliko je i normalnije da ima veći udeo finansijskih prihoda u ukupnom prihodu, jer ima mogućnost investiranja u druga preduzeća i banke. Pored navedenog razloga, relativno visok udeo finansijskih prihoda u ukupnom prihodu može da bude uslovljen i visinom kamatne stope i visinom prinosa na uloženi kapital u druga preduzeća i banke. Posmatrano preduzeće ima udeo finansijskih prihoda u ukupnom prihodu manji od 10% u obe godine. Udeo finansijskih prihoda u ukupnom prihodu iznosi 2,60% u tekućoj godini, odnosno 3,36% u prethodnoj godini, što dinamički posmatrano ukazuje na smanjenje udela finansijskih prihoda u ukupnom prihodu. Takođe, ako posmatramo finansijske prihode u apsolutnom iznosu zapaža se značajan pad finansijskih prihoda u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu (indeks 84,32). Veoma je bitno napomenuti da relativno visok udeo finansijskih prihoda u ukupnom prihodu nije uvek odraz finansijske snage (moći) ili visine kamatnih stopa i visine prinosa na uloženi kapital u druga preduzeća i banke. Razlog visokog udela finansijskih prihoda u ukupnom prihodu može biti i relativno velik obim prodaje na robni kredit.

Ostali prihodi rezultat su neurednog poslovanja (npr. prihodi od viškova, ostvareni prihodi u tekućoj godini iz prethodne godine). Kod preduzeća udeo ostalih prihoda u ukupnom prihodu treba da bude manji od 1% i preduzeće se ne sme oslanjati na njih. Posmatrano preduzeće ima udeo ostalih prihoda u ukupnom prihodu u obe godine manji od 1%. Udeo ostalih prihoda u ukupnom prihodu iznosi 0,68% u tekućoj godini, odnosno 0,48% u prethodnoj godini, što dinamički posmatrano ukazuje na blagi rast udela ostalih prihoda u ukupnom prihodu iz prethodne u tekuću godinu. Takođe, ako posmatramo ostale prihode u apsolutnom iznosu zapaža se rast ostalih prihoda u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu (indeks 154,46).

Kao i ostali prihodi tako i prihodi od usklađivanja vrednosti ne zauzimaju značajno učešće u ukupnim prihodima. Ovo preduzeće ima udeo prihoda od usklađivanja vrednosti u ukupnom prihodu 0,02% u tekućoj godini i 0,06% u prethodnoj godini.

STRUKTURA RASPOREDA UKUPNOG PRIHODA

Poslovni rashodi bi trebali najviše da opterećuju (terete) ukupne prihode posmatranog preduzeća. Dinamički posmatrano, opterećenje ukupnog prihoda poslovnim rashodima posmatranog preduzeća iznosi 75,71% u tekućoj godini, odnosno 77,40% u prethodnoj godini. Manje opterećenje ukupnog prihoda poslovnim rashodima u tekućoj godini ukazuje na bolju ekonomičnost preduzeća u odnosu na prethodnu godinu. Takođe, ako posmatramo poslovne rashode u apsolutnom iznosu zapaža se rast poslovnih rashoda u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu (indeks 106,82).

Opterećenje ukupnog prihoda finansijskim rashodima uslovljeno je vlasničkom strukturom pasive (sopstveni i tuđi kapital) i visinom kamatnih stopa na sredstva koja preduzeće uzima u zajam. To opterećenje ne bi trebalo da prelazi jednocifreni procenat, i takođe je sasvim normalno da su finansijski rashodi u apsolutnom iznosu veći od finansijskih prihoda. Tuđi izvori finansiranja naročito dugoročni izvori finansiranja (krediti, obveznice) omogućavaju proizvodnom preduzeću da poslovno angažuju data sredstva koja u kombinaciji sa sopstvenim sredstvima mogu da donesu veću stopu prinosa na ukupna sredstva (uz pretpostavku da je stopa prinosa na ukupna sredstva veća od fiksne kamatne stope na tuđa sredstva). Dinamički posmatrano, opterećenje ukupnog prihoda finansijskim rashodima posmatranog preduzeća iznosi 1,35% u tekućoj godini, odnosno 2,30% u prethodnoj godini. Takođe, ako posmatramo finansijske rashode u apsolutnom iznosu zapaža se pad finansijskih rashoda u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu, odnosno preduzeće mnogo manje sredstava pozajmljuje u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu (indeks 64,00). S obzirom da opterećenje ukupnog prihoda finansijskim rashodima ne prelazi jednocifreni procenat zaključuje se da posmatrano preduzeće nije prezaduženo.

Ostali rashodi rezultat su neurednog poslovanja (npr. rashodi od manjkova, naknadno utvrđeni troškovi iz prethodne godine). Kod preduzeća udeo ostalih rashoda u ukupnom prihodu treba da bude manji od 1%. Međutim, posmatrano preduzeće ima udeo ostalih rashoda u ukupnom prihodu u obe godine veći od 1%. Dinamički posmatrano, opterećenje ukupnog prihoda ostalim rashodima posmatranog preduzeća iznosi 4,23% u tekućoj godini, odnosno 1,84% u prethodnoj godini. Takođe, ukoliko posmatramo ostale rashode u apsolutnom iznosu zapaža se značajno povećanje ostalih rashoda u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu (indeks 251,38).

Rashodi od usklađivanja vrednosti učestvuju tj. opterećuju ukupne prihode sa 0,19% u tekućoj godini i 0,44% u prethodnoj godini. Ukoliko posmatramo ove rashode u apsolutnom iznosu zapažamo njihovo značajno dinamičko smanjenje (indeks 46,24).

Opterećenje ukupnog prihoda ukupnim rashodima pokazuje koliko je ukupnog prihoda upotrebljeno za pokriće ukupnog rashoda. Pored toga, udeo ukupnih rashoda u ukupnom prihodu pokazuje stepen ostvarene ekonomičnosti preduzeća. Kada preduzeće ostvaruje pozitivan finansijski rezultat (dobitak), opterećenje ukupnog prihoda ukupnim rashodima biće ispod 100%, a kada ostvaruje negativan finansijski rezultat (gubitak) to opterećenje će biti iznad 100% za iznos gubitka. Dinamički posmatrano, opterećenje ukupnog prihoda ukupnim rashodima posmatranog preduzeća iznosi 81,48% u tekućoj godini, odnosno 81,98% u prethodnoj godini. Takođe, ako posmatramo ukupne rashode u apsolutnom iznosu zapaža se rast ukupnih rashoda u

tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu (indeks 108,54). Navedeno ukazuje na nešto lošiju ekonomičnost posmatranog preduzeća u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu.

Udeo finansijskog rezultata u ukupnom prihodu pokazuje koliko procenata ukupnog prihoda otpada na finansijski rezultat. U posmatranom preduzeću na bruto dobitak otpada 18,97% ukupnog prihoda u tekućoj godini, odnosno 18,02% ukupnog prihoda u prethodnoj godini. Takođe, ako se posmatra iznos bruto dobitka u apsolutnom iznosu zapaža se povećanje bruto dobitka u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu (indeks 114,95).

Na porez na dobitak otpada više od 3% ukupnog prihoda u obe godine (3,15% u tekućoj godini i 3,28% u prethodnoj godini) i koliki će porez na dobitak biti u odnosu na ukupan prihod zavisi od odluka poreskih vlasti.

Sledstveno kretanju udela bruto dobitka u ukupnom prihodu, u posmatranom preduzeću udeo neto dobitka u ukupnom prihodu je veći u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 15,82%, odnosno 14,74%. Takođe, ako se posmatra iznos neto dobitka u apsolutnom iznosu zapaža se povećanje neto dobitka u tekućoj godini u odnosu na prethodnu godinu (indeks 117,19).

Zaključak: Analiza strukture i rasporeda posmatranog preduzeća pokazala je da preduzeće u celini ostvaruje pozitivan finansijski rezultat u obe godine. Takođe, zarađivačka moć je u tekućoj godini porasla, pa se može sugerisati preduzeću da obezbedi dobru ekonomičnosti i u budućnosti kako bi se obezbedio trend rasta poslovnih rashoda i u budućnosti.